

Vabariigi Valitsuse korruptsioonivastase strateegia 2008-2012: 2009. aasta täitmise aruanne

Sissejuhatus

Vabariigi Valitsus kiitis korruptsioonivastase strateegia 2008-2012 heaks 03.04.2008 (korraldusega nr 164). Strateegia täitmist koordineerib Justiitsministeerium, ent elluviimisel osalevad lisaks mitmed teised ametkonnad. Strateegia koosneb kaheksast eesmärgist. Käesolevas ülevaates on kajastatud nii need tegevused, mille teostamise tähtaeg oli 2009. aastal kui ka need, mis jäid täitmata või täideti osaliselt 2008. aastal. 2009. aastaks plaanitud 29 tegevusest on täidetud 12 ja osaliselt täidetud 9 ning täitmata on 8 tegevust. 2008. aastal täitmata või osaliselt täidetud tegevustest täideti täiesti või osaliselt 2009. aastal 7 ning täitmata jäi endiselt 2 tegevust (riigi- või KOV eelarvest raha saavate MTÜ-de rahastamise süsteem ning väljasõitude registreerimine liiklusregistri infosüsteemis).

Korruptsiooniuringud, ülevaated ning statistika

Strateegia edukuse hindamise aluseks on korruptsiooniuringud, Eestile antud rahvusvahelised hinnangud ning statistikanäitajad.

1. Korruptsiooniuringud

Eurobaromeetri [uuringu](#) järgi on sarnaselt eelmise aastaga 5%-lt Eesti elanikelt küsitud viimase 12 kuu jooksul altkäemaksu. Euroopa Liidu keskmine on võrreldes eelmise aastaga aga veidi tõusnud (8%-lt 9%-le). Kõige enam peetakse Eestis korruptsiooni levinuks ehitusvaldkonnas (57% elanikest peab altkäemaksu nimetatud valdkonnas levinuks), poliitikas (56%) ning riigihangetes (55%).

2009. aastal Justiitsministeeriumis korruptsiooniuringut läbi ei viidud, vaid vastav uuring viiakse läbi 2010. aasta I p/a. Samas puudutati korruptsiooni teematikat Riigikantselei ja Haigekassa uuringutes. Riigikantselei viis läbi avalike teenistujate hoiakuid puudutava uuringu, kus uuriti ka eetika ning korruptsiooniga seotud hoiakuid. Selgus, et 75% ametnikest pidas väga raskeks rikkumiseks avaliku teenuse osutamise eest materiaalse hüvitise vastuvõtmist (2005 a oli vastav osakaal 66); samas tehingute sooritamist lähisugulaste või –hõimlastega pidas väga raskeks rikkumiseks vaid 45% vastanutest. Haigekassa viis läbi regulaarse uuringu, kus küsiti elanike hinnanguid arstiabi kvaliteedile ja kus uuriti esmakordselt ka elanike kokkupuuteid korruptsiooniga. Selgus, et 8% Eesti elanikest on vähemalt korra oma elu jooksul arsti juurde pääsemiseks või kiirema/soovitav uuringu/ravi saamiseks kasutanud tutvusi, 3% oli sel eesmärgil teinud arstile kingituse (v.a lilled), 2% maksnud (tegu polnud tasulise vastuvõtuoja või ametlikult kehtestatud hinnakirjaga, nt. visiiditasuga) ning vähem kui 1% vastajaist oli osutanud arstile mingi teene.

2. Rahvusvahelised hinnangud

Transparency Internationali korruptsiooni tajumise indeksi väärtus 2009. aastal Eesti kohta oli 6,6, mis on samaväärne möödunud aastaga (2008. a samuti 6,6): mida suurem on indeksi väärtus, seda madalamana tajutakse vastavas riigis korruptsiooni.

*GRECO*¹ osas muudatusi 2009. aastal polnud ning III hindamisvooru aruande² kaitsmine toimub 2010. aasta märtsi lõpus Strasbourgis. *OECD* altkäemaksuvastase tööühma Eesti II faasi aruandega seoses sai Eesti 2008. aastal 15 soovitus³, mille täitmise kohta andis Eesti suulise tagasiside 2009. a juunis. RECO ja OECD hinnangute ning soovitustega Eestile on arvestatud Justiitsministeeriumi nii 2009. kui

¹ GRECO on Euroopa Nõukogu korruptsioonivastase võitluse eesmärgil loodud riikide töögrupp, kus viiakse läbi vastastikkuseid hindamisi (seni kokku kolm hindamisvooru)

² GRECO III hindamisaruanne: <http://www.korruptsioon.ee/34941>

³ OECD II faasi hindamisaruanne: <http://www.oecd.org/dataoecd/60/57/40953976.pdf>

2010 aasta tööplaanis. Näiteks tulenesid mitmed erakonnaseaduse eelnõu muudatused GRECO soovistest; samuti on GRECO ja OECD soovistest lähtunud karistusseadustiku muudatusettepanekute tegemisel (nt KarS § 288 ametiisiku mõiste).

3. Kuritegevuse statistika

2009. aastal registreeriti 203 ametialast kuritegu, mis on 38% vähem võrreldes 2008. aastaga. Ametialased kuriteod moodustasid 1% kogu kuritegevusest. Kõige enam on korruptsioonikuritegude koguarvu mõjutanud pistise võtmiste arvu (-41 kuritegu), altkäemaksu andmiste arvu (-32 kuritegu) ning altkäemaksu vahendamiste arvu (-24 kuritegu) vähenemine. Kui 2008. aastal registreeriti kokku 224 altkäemaksu ja pistise kuritegu, siis 2009. aastal 106 – see on poole vähem. Altkäemaksu ja pistise kuritegude arv peegeldab eelkõige samade isikute poolt toime pandud kuritegusid ning kuritegude arvu langus näitab seda, et varasemalt on tabatud mõned isikud, kes on korduvalt meelega võtnud.

Lisaks altkäemaksu ja pistise kuritegudele registreeriti 2009. aastal 97 muud ametialast kuritegu, millest suure osa moodustasid võimulialdused (17% kõikidest korruptsioonikuritegudest), omastamised (14%) ning võltsimised (10%). Peale selle registreeriti 2009. aastal 29 usalduse kuritarvitamise kuritegu (§ 217²), kus viie puhul oli kuritarvitajaks mõni avaliku sektori ametiisik, ülejäänute puhul olid rikkujateks ettevõtete esindajad.

Kohtutes mõisteti süüdi 25 korruptsioonikuritegudes kohtu alla antud isikut, 7 isikut mõisteti õigeks ning 3 puhul lõpetati kohtu poolt menetlus oportuuniteediga. Altkäemaksu ja pistise kuritegudes mõisteti süüdi 9 inimest ning õigeks 6 inimest.

Täpsem ülevaade korruptsiooni- ja muudest kuritegudest ilmub 2010. aasta kevadel Justiitsministeeriumi kriminaalpoliitika sarjas trükisena „[Kuritegevus Eestis 2009](#)“.

Kaitsepolitsei korruptsiooni vihjetelefonile või emailile laekus 2009. a kokku 25 vihjet korruptsiooni kohta. 2008. aastal oli see arv 12, samas need arvud pole võrreldavad, kuna alates 2009. aastast sisaldab statistika ka neid vihjeid, mis on laekunud meili teel.

Strateegia rakendamine ja hinnang

Järgnev on lühiülevaade strateegia 2009. aasta tegevustest ning 2008. aasta täitmata või osaliselt täidetud tegevustest. Täpsemalt on võimalik tegevuste täitmisega tutvuda aruande lisas 1 - käesolevas kokkuvõttes osas on toodud välja vaid olulisem.

Kokkuvõttes võib positiivseks pidada erasektori korruptsiooni vähendamiseks suunatud tegevusi, nagu ettevõtjatele suunatud seminari käima lükkamist, leebusprogrammi rakendamist (kuigi tegelikku rakendamist saab hinnata alles paari aasta pärast) ning vastava ala menetlejate oskuste tõusu. Positiivne on ka spetsialiseerunud politseiurijate ametisse nimetamine prefektuurides, tänu millele võib oodata senisest edukamat korruptsioonikuritegude lahendamist. Negatiivseks võib pidada mitme olulise uuringu ärajäämist rahalistel põhjustel (erasektori ja tervishoiu sektorit puudutavate) ning mitmete eelnõude menetlemise takerdumist Riigikogus (korruptsioonivastase seaduse eelnõu, liiklusseaduse eelnõu), mille vastuvõtmine on eelduseks paljude tegevuste täitmiseks (nt MHDde register, biomeetrilised identifitseerimisseadmed). Sisuliselt on jäänud tagaplaanile ka tervishoiu korruptsiooniprobleemiga tegelemine ning 2010. aastal ja edaspidi tuleb sellele teemale suuremat rõhku panna. Paraku ei ole suudetud kahe aasta jooksul käivitada ka eetikanõukogu tööd, millega juba mitmendat aastat ollakse ettevalmistavas faasis. Siseministeerium ei ole korrastanud KOV-i eelarvest rahastavate MTÜ-de finantseerimist ja selle läbipaistvust.

I eesmärk: Korruptsiooni vältimine era- ja mittetulundussektoris

Peamiseks saavutuseks 2009. aasta jooksul (täpsemalt, 2010. aasta alguses) võib pidada nn leebusprogrammi eelnõu vastuvõtmist Riigikogus, millega seoses toimus ka seminare ja muud seonduvat teavitustegevust meedias. Konkurentsikuritegude uurijad osalesid mitmetel koolitustel ning kokkuvõttes registreeriti 2009. a 8 konkurentsikuritegu (võrreldes eelmise aasta 5 kuriteoga).

Oluliseks võib ka pidada, et 2009. aastal toimus esimest korda seminar „Kartellikuriteod Eestis ning nende vastane leebusprogramm“ ettevõtjatele suunatud seminaridesarja raames. Teine seminar toimus 2010. a alguses, mis on suunatud välisturgudel tegutsevatele ettevõtjatele, kellel on kokkupuuteid altkäemaksuga kolmandates riikides.

MTÜ Korruptsioonivaba Eesti viis läbi ka koolitusi ajakirjanikele eesmärgiga tutvustada korruptsiooniteemalist uuringut ning tõsta ajakirjanike huvide konflikti vältimise alast teadlikkust. Ära jäi uuring korruptsiooni ja pettuste levikust erasektoris.

Paraku ei korrastatud MTÜ-de rahastamissüsteemi, mille peamiseks probleemiks on KOV eelarvest raha saavad MTÜ-d ning millele juhiti tähelepanu juba 2008. aasta korruptsioonivastase strateegia täitmise aruandes. Siseministeeriumile on tehtud ettepanek töötada MTÜ-de rahastamispõhimõtteid sisaldavad juhendmaterjalid KOVdele välja hiljemalt 2011. aasta lõpuks ning tutvustada neid ka KOVdele.

II eesmärk: huvide konflikti vältimine ning avaliku sektori töötajate korruptsioonivastase hoiaku tugevdamine ja eetilise käitumise edendamine

Positiivsena saab välja tuua selle, et 2010. aasta alguses kirjutas Riigikogu alla Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni korruptsioonivastase konventsiooniga ühinemise seaduse eelnõule (n.ö strateegiaväline tegevus).

Kuigi 2009. a juunis esitati Riigikogule menetlemiseks uus korruptsioonivastase seaduse eelnõu ning see läbis Riigikogus esimese lugemise, ei ole eelnõud edasi menetletud. Selle tõttu on jäänud toppama ka majanduslike huvide deklaratsioonide registri asutamine. Kuigi ka 2009. aastal ei käivitunud eetikanõukogu töö, viis Riigikantselei läbi uuringu, mis kaardistas ametnike rolle ja hoiakuid. Uuringust selgus, et ametnike hulgas on märkimisväärselt tugevnenud veendumus, et töötamine avalikus teenistuses eeldab teatud kindlaid väärtushinnanguid või hoiakuid. Kui 2005. aastal nõustus väitega 75% ametnikest, siis 2009. aastal 92%. Samas selgus, et oma rolli ametnike hoiakute kujundamises on edukalt täitnud ka avaliku teenistuse eetika koolitused, sest just koolitustel osalenud ametnike hoiakud eetiliste eksimuste suhtes olid hukkamõistvamad kui koolitustel mitteosalenutel. Ametnike huvi avaliku teenistuse eetika-alaste koolituste suhtes on kasvanud: 2005. a oli eetika koolitustest huvitatute osakaal 69%, 2009. a 73%.

III eesmärk: korruptsiooni vältimine kohalikes omavalitsustes

Kõige olulisemaks sammuks KOV korruptsiooni ennetamisel võib lugeda Rahandusministeeriumis ette valmistatud eelnõusid, mille mõlema eesmärk on KOVde kontrollisüsteemi paremaks muutmise. Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse eelnõud menetletakse Riigikogus ning audiitortegevuse seaduse eelnõu võeti 2010. aasta alguses vastu. Viimasega muudeti majandusaasta aruannete audiitorkontroll KOVdele kohustuslikuks. Palju tähelepanu KOVde korruptsioonile on pööranud ka Riigikontroll oma auditites. Riigikontroll järelaldas, et paljudes auditeeritud omavalitsuses oli rikutud ametiisikule kehtivaid piiranguid, mille tulemusena on tekkinud korruptsiooniohtlik suhe.

IV eesmärk: korruptsiooni vältimine tervishoius

Paraku ei kaardistatud 2009. aastal tervishoiu korruptsiooniprobleeme ning korruptsioonivastast strateegiat polnud võimalik täiendada, kuigi vastav kokkulepe Sotsiaalministeeriumiga oli (esitada 2009. aasta lõpus JuM-le ettepanekud strateegia täiendamiseks). Uuring jäi ära rahalistel põhjustel

ning selle jaoks on plaanitud raha taotleda TOF-st 2010. aastal. Samuti ei lahendatud probleeme seoses fiktiivsete tõendite väljastamisega arstide poolt. Sotsiaalministeeriumile on tehtud ettepanek mõlemad tegevused 2010. aasta jooksul ellu viia.

Veesmärk: korruptsiooni vältimine riigi ja kohalike omavalitsuste asutatud sihtasutustes

Kuigi 01.01.2010 jõustunud uus riigivara seadus annab ministeeriumile jt osaluse valitsejatele paremad võimalused sihtasutuste sisuliseks juhtimiseks ning auditeerimiseks, ei ole veel võimalik teha järeldusi seaduse rakendamise kohta. Rahandusministeeriumile on tehtud ettepanek 2011. aasta lõpuks viia läbi seaduse mõjuanalüüs, milles hinnatakse eelnõu rakendumist (nt kui aktiivselt on auditeid läbi viidud, hinnata nende sisulist kvaliteeti ning analüüsida audititulemuste kasutamist jms).

VI eesmärk: korruptsiooni vältimine juhtimisõiguse taotlemisel, tehnölevaatusel ja sõidukite registreerimisel

Nimetatud eesmärgi täitmiseks mõeldud tegevused sõltuvad kas liikluseaduse eelnõu menetlemisest (biomeetriliste seadmete kasutuselevõtt ning elektroonilise valve kasutuselevõtt tehnölevaatuspunktides) või infosüsteemide rakendumisest (väljasõitude registreerimine IS-s ARIS), seega olulisi arenguid võrreldes 2008. aastaga toimunud ei ole. Lisaks võib mainida, et 2008. ja 2009. aastal registreeriti kokku 117 sõidukite tehnölevaatusesega seotud pistise ja altkäemaksu kuritegu, ent millest 92 olid kõik seotud Tartu ühe ülevaatuspunktiga ning ülejäänud 25 ühe Tallinna ülevaatuspunktiga. Kõik kuriteod toimusid 2008. aastal ning 2009. a uusi kuritegusid ei registreeritud (kõik kuriteod toimusid küll 2008. aastal, aga osa neist (33) kanti registrisse 2009. aastal ning seetõttu kajastuvad statistikas alles hiljem). Küll aga registreeriti 2009. aastal 8 ARKga seotud kuritegu, mis olid seotud nii sõidukite registreerimise kui juhilubade taotlemisega.

VII eesmärk: korruptsiooni vältimine poliitiliste parteide rahastamisel

Justiitsministeeriumis valmistati ette ning saadeti Riigikogusse erakonnaseaduse ja sellega seonduvate teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu, millega laiendatakse erakondade aruandekohustust ühiskonna ees ning vähendatakse võimalusi varjatud annetusteks. Eelnõus on arvestatud GRECO soovitustega (GRECO Eesti aruande kaitsmine toimub Strasbourgis märtsi lõpus, 2010, kuhu sõidab ka Eesti delegatsioon).

VIII eesmärk: korruptsioonikuritegude uurimise tõhustamine

Kõikides prefektuurides on määratud ametisse korruptsiooniuurijad ning täitmata kohtadele Ida Prefektuuris üritatakse leida pädevaid uurijaid. Kõikides ringkonnaprokuratuurides on majandus- ja korruptsioonikuritegudele spetsialiseerunud prokurörid. Riigiprokuratuur ning Kapo ja prefektuurid on vastavalt ohuhinnangutele kokku leppinud ka ühistes prioriteetides ning lähtuvad nendest oma töös.

Ettepanekud tegevuste täitmiseks

6 tegevuse osas on valitsusasutustele esitatud konkreetsemad ettepanekud edasiseks tegevuseks ning strateegia täitmiseks (vt ka lisa 1), nendest kahe puhul on tegemist 2008. aasta seni täitmata tegevustega. Eraldi ettepanekud on toodud vaid nende tegevuste osas, kus tegevust pole otsese mõjuva põhjuseta ellu viidud. Näiteks osa tegevuste puhul on selge, et rahapuudusel ei ole olnud võimalik tegevusi rakendada ning sellistele eraldi tähelepanu ei ole juhitud, küll aga jälgib Justiitsministeerium ka nende tegevuste täitmist 2010. aastal.

Sotsiaalministeeriumile

1. Vastavalt strateegia p 10.1. pidi SoM kaardistama tervishoiusektori korruptsiooniriskid, esitama need JuM-le korruptsioonivastase strateegia täiendamiseks. Kuna vastavat uuringut läbi ei viidud, siis on SoM-le tehtud ettepanek kaardistada suurimad korruptsiooniriskid

tervishoius ning sõltumata uuringu toimumisest esitada Justiitsministeeriumile 2010. aasta oktoobriks sisend korruptsioonivastase strateegia täiendamiseks.

2. Vastavalt p 12.1 pidi SoM täiendama 22.06.04 määrust nr 85, et vältida pettust tõendite väljastamisel, ent seda ei tehtud, kuna SoM ei pidanud seda siiski mõistlikuks peale arutelusid erialaspetsialistidega. Kuna fiktiivsete tõendite väljastamine kahjustab nii õigusemõistmise kui tervishoiu usaldusväärust, siis on SoM-le tehtud ettepanek kaardistada nimetatud probleemi ulatus (vt p 10.1) ning pakkuda 2010 a oktoobriks välja selged lahendused olukorra parandamiseks ja arstide poolt väljastatavate tõendite süsteemi korrastamiseks, nt arstide jt teadlikkuse tõstmine tõendi väljastamisel, järelevalve tõhustamine, õiguslikud muudatused jms.

Rahandusministeeriumile

3. Vastavalt p 14.1 pidi RaM valmistama ette eelnõu, millega antakse ministeeriumidele uue riigivara seadusega õigus sihtasutuste (sh ka nt sihtasutuste juhtimise) auditeerimiseks. Tegevusel on 3 indikaatorit, millest esimese võib lugeda täidetuks, teiste kohta on veel vara järeldusi teha. Sellega seoses tehti RaM-le ettepanek viia 2012. aasta lõpuks läbi analüüs, kus hindab eelnõu rakendumist ning vaatab, kui aktiivselt on auditeid läbi viidud, hindab nende sisulist kvaliteeti ning analüüsib audititulemuste kasutamist SA-de tegevuse suunamisel. Strateegia lõpparuande koostamisel esitab RaM indikaatorite 2 ja 3 kohta põhjaliku tagasiside.
4. Vastavalt p 19.5 pidi RaM analüüsima rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadust ning vajadusel laiendama MTÜ-dele rahapesu andmebüroo informeerimiskohustust üle 100 000 krooniste sularahatehingute puhul. RaM-le tehti ettepanek viia vastav analüüs läbi ning tulemused avalikustada 2010. aasta lõpuks.
5. Vastavalt p 6.4. pidi Riigikantselei käivitama eetikanõukogu töö (vahepeal anti Riigikantselei vastavad funktsioonid üle RaM-le). RaM alles kavandab eetikanõukogu moodustamise korralduse eelnõu Vabariigi Valitsusele esitada 2010. a esimese poolaasta jooksul. Seetõttu jääb kehtima juba 2008 a aruandes tehtud ettepanek käivitada eetikanõukogu töö vastavalt korruptsioonivastases strateegias kokkulepitule.

Siseministeeriumile

6. Vastavalt p 2.1. pidi SiM korrastama MTÜ-de rahastamise ja avalikustamise süsteemi. Peamine probleem, millele juhiti tähelepanu juba 2008 a aruandes, oli see, et SiM-is ette valmistatud kodanikeühenduste riigieelarvelise rahastamise kontseptsioon ei sisaldanud KOVde temaatikat, vaid piirdus üksnes riigieelarvest raha saavate MTÜdega. SiMga lepiti kokku, et vastav süsteem luuakse 2009. a, ent seda ikkagi ei tehtud. Täpsemalt pidi SiM 2009. a saatma Riigikantseleile kinnitamiseks kontseptsiooni rakendusprogrammi, mille raames töötatakse välja soovituslikud juhendmaterjalid KOV rahastamise praktikate ühtlustamiseks. Nimetatud rakendusprogramm on lõpliku kokkuleppe puudumise tõttu RaM-ga kinnitamiseks esitamata ning seetõttu lükkub ka juhise väljatöötamine edasi. SiMi hinnangul esitatakse kontseptsiooni rakendusprogramm Riigikantseleile 2010. a I kv. SiM-le on tehtud ettepanek töötada juhendmaterjalid KOVdele välja hiljemalt 2012. aastaks ning tutvustada neid KOVdele, samuti luua avalikustamise süsteem. Vastavale vajakajäämisele on tähelepanu juhtinud ka Riigikontroll oma auditis ning Justiitsministeeriumile saadetud arvamuses strateegia täitmise kohta.

Lisa 1. Ülevaade korrupsioonivastase strateegia täitmisest 2009. aastal ning 2008. aastal täitmata või osaliselt täidetud tegevuste kohta

Tegevusi on hinnatud skaalal „Täidetud-osaliselt täidetud-täitmata“.

2009. AASTA ÜLEVAADE

I EESMÄRK		KORRUPTSIOONI VÄLTIMINE ERA- JA MITTETULUNDUSSEKTORIS		
4. Meede	Korrupsiooni- ja eetikaalase teadlikkuse suurendamine erasektoris			
Tegevus	Indikaatorid	Lisakulu	Tähtaeg	Täitjad
4.1. Ettevõtjatele kavandatud seminarisarja väljatöötamine ja korraldamine, sh ettevõtjate teavitamine OECD altkäemaksuvastase konventsiooni printsiipidest	Täidetud Justiitsministeerium koos Eesti Kaubandus-Tööstuskoja ning MTÜ-ga Korrupsioonivaba Eesti alustas 2009. aastal seminarisarja „Aus ärikeskkond“. <ol style="list-style-type: none"> 17.02.09 seminar „Kartellikuriteod Eestis ning nendevastane leebusprogramm“. Seminari ettekannetega on võimalik tutvuda veebis. 17.02.10 seminar „Aus äritegevus riikides, kui aus äri pole võimalik“. Seminari päevakava on veebis. 	2009: 21 500 2008: 9650	2009	Justiitsministeerium
4.2. Leebusprogrammi rakendamiseks ettevõtjate teavitamine, sh ettevõtjatele suunatud rahvusvahelise konverentsi korraldamine	Täidetud <ul style="list-style-type: none"> 17.02.2009 toimus seminar „Kartellikuriteod Eestis ning nendevastane leebusprogramm“ (vt 4.1.). 30.04.2009 toimus Eesti Juristide Liidu vastavateemaline seminar peaprokuröri ja Konkurentsiameti osavõtul. Lisaks on 2010 a jooksul plaanis järgmised seminarid: <ul style="list-style-type: none"> 03.03.10 Äripäeva korraldatav leebusprogrammi seminar – ettekanded Konkurentsiameti esindajatelt. Sihtgrupp on advokaadid (õigusteenuste osutajad), ettevõtjad jne. 10.03.2010 Konkurentsiameti korraldatav regionaalne konkurentsipäev Tartus, kus muude teemade kõrval käsitletakse ka leebusprogrammiga seotud teemasid. 11.2010 Konkurentsipäev novembris. Sihtgrupp: ettevõtjad, advokaadid, ettevõtjate liidud, organisatsioonid. Konkurentsipäev on iga-aastane üritus, kus kajastatakse selle aasta aktuaalseid teemasid. Ka 2008 ja 2009 aasta konverentsidel oli juttu leebusest. 26.02.2009 EPL-s ilmus Tanel Kalmeti artikkel „Kartellimeistrid ei ole majandusmootorid“. Konkurentsiameti kodulehel on kavas teha eraldi jaotus leebusele (seadusandlus, selgitused, kontaktid jms).	Asutuste tegevuskulud	2009	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
4.3. Koolitused ajakirjanikele (sh maakonnaajakirjanikele) uuriva ajakirjanduse edendamiseks	Täidetud JuM ja Korrupsioonivaba Eesti (KVE) vahel sõlmiti 18.12.2008. a riigieelarvelise eraldise kasutamise leping nr 1/128-08. Lepingu eesmärgiks oli korrupsiooni ulatuse kaardistamine Eesti ajakirjanduses, ajakirjanike korrupsiooni- ja eetikaalase teadlikkuse	30 000	2009-2012	Ühing Korrupsioonivaba Eesti

	<p>suurendamine ning uuriva ajakirjanduse edendamine. Lepingu sisuks oli kaks tegevust:</p> <p>1) korruptsiooniprobleemi analüüs ajakirjanduses;</p> <p>2) koolitused ajakirjanikele uuriva ajakirjanduse edendamiseks.</p> <p>Koolitused viidi läbi 24.11.2009 Tartus ja 27.11.2009 Tallinnas. Koolitustel osales 40 osavõtjat 21 toimetusest ja meediaorganisatsioonist; lisaks osavõtjad muudest organisatsioonidest.</p> <p>Seminaril käsitleti kahte teemat:</p> <p>1) korruptsiooni võimalikkusest ajakirjanduses;</p> <p>2) korruptsiooni kajastamisest ajakirjanduses.</p> <p>Samas tuleks jätkata tegevustega meedia korruptsiooniteadlikkuse alal (nt näidetel põhineva huvide konflikti käsiraamatu koostamine ajakirjanikele).</p>			
4.5. Korruptsiooni ja pettuste leviku kaardistamine erasektoris	<p>Täitmata</p> <p>Uuringu eesmärk oleks olnud anda vastus, kui ulatuslik on ning mis vormis avaldub korruptsioon erasektoris. Uuring jäi ära, kuna riigieelarves vastavat raha polnud ning TOF uuringu läbiviimist ei toetanud. Eraldi uuringut seega läbi ei viida ning piirduakse JuM regulaarse korruptsiooniuuringuga (vt strateegia rakendusplaani tegevus 7.1.), kus üheks sihtrühmaks on erasektor.</p>		2009	Justiitsministeerium
II EESMÄRK	HUVIDE KONFLIKTI VÄLTIMINE NING AVALIKU SEKTORI TÖÖTAJATE KORRUPTSIOONIVASTASE HOIAKU TUGEVDAMINE JA EETILISE KÄITUMISE EDENDAMINE			
5. Meede	Õigusliku regulatsiooni korrastamine huvide konflikti ja korruptsiooni vältimiseks			
5.1. Uue korruptsioonivastase seaduse väljatöötamine, mis hõlmaks nii huvide konflikti ennetamise muudetud regulatsiooni kui majanduslike huvide deklareerimise uut korraldust	<p>Osaliselt täidetud</p> <p>Vabariigi Valitsus esitas Riigikogule uue korruptsioonivastase seaduse eelnõu (539 SE), mille esimene lugemine toimus Riigikogus 16.09.2009. Tegevuse saab täideks lugeda siis, kui seadus on jõustunud</p>	JuM tegevuskulud	2009	Justiitsministeerium
5.2. Majanduslike huvide deklaratsioonide andmekogu asutamine	<p>Täitmata</p> <p>On seotud korruptsioonivastase seaduse eelnõu menetlemisega, vt p 5.1.</p>	Kulutusi pole tehtud, hinnang kulutustele on 2,5 miljonit krooni	2009-2010	Justiitsministeerium
6. Meede	Avaliku sektori töötajate korruptsiooni- ja eetikaalase teadlikkuse suurendamine			
6.3. Eetikakoolituste korraldamine erinevatele avaliku sektori organisatsioonide töötajatele (sh avalikele teenistujatele)	<p>Osaliselt täidetud</p> <p>2009. aastal toimusid avaliku teenistuse eetikakoolitused lähtudes 8.08.2008. a Riigikantselei ja Sisekaitseakadeemia vahel sõlmitud lepingust eetikakoolituste läbiviimiseks perioodil 2008-2009. Lisaks sõlmiti lepingu muudatus ühe täiendava koolituse läbiviimiseks 2009. aastal. 2009. aastal korraldati 7 kahepäevast eetikakoolitust, milles osales 158 avalikku teenistajat riigi- ja kohaliku omavalitsuse ametiasutustest.</p>	278 778,7	2009-2012	<p>Riigikantselei >> Rahandusministeerium*</p> <p>*Vastavalt Vabariigi Valitsuse seaduse, avaliku teenistuse seaduse ning riigiteenistujate ametinimetuste ja palgaastmestiku seaduse muutmise seadusele anti</p>

	Rahandusministeerium kavandab avaliku eetika koolituste läbiviimist „Keskse koolituse“ programmi 2010-2011 tegevussuuna „Avaliku teenistuse ühtsed põhiväärtused ja eetika“ raames. 2010. aastal laiendatakse avaliku eetika koolituse sihtrühmi kõigile avaliku sektori töötajatele, sh: 1) riigiasutuste ja põhiseaduslike institutsioonide töötajatele; 2) KOV asutuste ametnikele; 3) riigi- ja KOV asutuste hallatavate asutuste töötajatele; 4) valla- ja linnavolikogude liikmetele; 5) MTÜ-de liikmetele; 6) riigi ja KOV osalusega ettevõtete töötajatele; 7) vajadusel teistele sihtrühmadele. Koos eetikakoolituste sihtrühmade laiendamisega uuendatakse 2010. a ka eetikakoolituste programm.	a prioriteetse suuna “Suurem haldusvõimekus” programm “Keskne koolitus”)		avaliku teenistuse arendamise (sh avaliku teenistuse eetika) valdkond alates 1. jaanuarist 2010. a Rahandusministeeriumi valitsemisalasse ja Riigikantselei vastavad ülesanded Rahandusministeeriumile.
7. Meede	Korruptsiooni- ja eetikaalaste uuringute korraldamine			
7.2. Ametnike rolle ja hoiakuid kaardistava kordusuuringu korraldamine	Täidetud Uuring on läbi viidud ja avalikustatud.	162 840 Struktuurifondide vahendid (Inimressursi arendamise rakenduskaava prioriteetse suuna “Suurem haldusvõimekus” programm “Keskne koolitus”)	2009	Riigikantselei
7.3. Teavitaja kaitse süsteemi vajalikkuse ning sobivuse analüüs: avaliku ja erasektori organisatsioonide kaardistamine	Täidetud Analüüs viidi läbi uut korruptsioonivastast eelnõud koostades ja tulemused on kajastatud eelnõu seletuskirjas . Lisaks viis Leno Saarniit ühingu Korruptsioonivaba Eesti tellimisel läbi teavitaja kaitse süsteemi vajalikkuse uuringu, mille kokkuvõte on veebis . Uuringus jõuti järeldusele, et eraldi teavitajakaitse seadust Eestis luua ei ole vaja.	JuM tegevusekulud	2009	Justiitsministeerium
III EESMÄRK	KORRUPTSIOONI VÄLTIMINE KOHALIKES OMAVALITSUSTES			
8. Meede	KOV kohta käiva info kättesaadavuse parandamine			
8.1. Lepingulise delegeerimise korruptsioonitundlikkuse analüüs	Täidetud Justiitsministeeriumis valmis vastav analüüs 2010. aasta alguses. Uuringust selgus, et peamised korruptsiooni soodustavad tegurid KOV hangetega seoses on ametnike suur	JuM tegevuskulud	2009	Justiitsministeerium

	<p>töökoormus ning ettevõtjate surve ametnikele, samuti hankereeglite mitmetimõistetavus ning info kättesaadavuse probleemid. Nn erasektori korrupsiooni näidetena toodi ettevõtjate vahelisi konsultatsioone ja kokkuleppeid; endiste ametnike loodud konsultatsioonifirmade kasutamine; madalast hinnast tingitud maksupettuseid; ning järelevalvega seotud riske. Ametnikepoolse korrupsiooni näidetena toodi ettevõtjate kõrvaldamist hankest formaalsetel põhjustel; hankeobjekti tükeldamist; lisatööde tellimist; eelinformatsiooni jagamist „lemmikettevõtjatele“; järelevalvega seotud riske ning poliitiliste suunistega hankeid.</p> <p>Lisaks on Riigikontroll viinud läbi KOVi puudutava auditi “Kultuuri- spordi- ja noorsootöö rahastamine valdades ja linnades” (<i>seni veel avaldamata</i>) ning Praxis Siseministeeriumi tellimisel uuringu “Kohaliku omavalitsuse üksuste avalike teenuste lepinguline delegerimine kodanikeühendustele”.</p>			
9. Meede	KOV-de kontrollisüsteemi parandamine			
9.1. Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (KOF) eelnõu ettevalmistamine	<p>Täidetud Antud tegevusel on kaks indikaatorit, millest mõlemad võib lugeda täidetuks.</p> <p><i>1. indikaator: KOF on esitatud menetlemiseks Riigikogule.</i> KOF esimene lugemine toimus Riigikogus 13.10.2008 (366 SE). Eelnõud on Riigikogu rahanduskomisjonis arutatud mitmeid kordi ning eelnõu täiendamine jätkub (27.01.2010 eelnõu II lugemine katkestati seoses lisanduvate muudatustega).</p> <p><i>2. indikaator: Audiitorkontrolli läbiviimine KOV majandusaasta aruande kohta on tehtud kohustuslikuks.</i> Audiitortegevuse seaduse eelnõu võeti Riigikogus vastu 27.01.2010 (48 SE), millega muudeti audiitorkontroll KOV-des kohustuslikuks (§ 91).</p>	RaM tegevuskulud	2009	Rahandusministeerium
IV EESMÄRK	KORRUPTSIOONI VÄLTIMINE TERVISHOIUS			
10. Meede	Info saamine korrupsiooni ulatuse kohta tervishoius			
10.1. Tervishoiu korrupsiooniprobleemi põhjalik kaardistamine ning korrupsioonivastase strateegia täiendamine (vajadusel eraldi tegevuskava loomine), võttes arvesse ka rahvusvahelise meditsiinipettuste vastase võrgustiku (NHS) kogemusi	<p>Täitmata Finantsilistel põhjustel ei olud võimalik 2009. aastal eriuuringut läbi viia ning tegevused on planeeritud 2010. aasta eelarvesse, eeldusel et TOF rahataotlus rahuldatakse.</p> <p>Sotsiaalministeerium ja Haigekassa viisid läbi uuringu elanike hinnangutest arstiabile, kus esmakordselt käsitleti ka korrupsiooniteemat. Sealt selgus, et 12% elanikest on teinud meditsiinitöötajale kingituse, vastuteene mõne teenuse saamiseks.</p> <p>Ettepanek Sotsiaalministeeriumile Kaardistada suurimad korrupsiooniriskid tervishoius ning sõltumata uuringu toimumisest esitada Justiitsministeeriumile 2010. aasta oktoobriks sisend korrupsioonivastase strateegia täiendamiseks.</p>	131 000	2009	Sotsiaalministeerium Justiitsministeerium
12. Meede	Läbipaistvuse suurendamine teenuste osutamisel			
12.1. SoM 22.06.04 määruse nr 85 täiendamine, et vältida pettust	<p>Täitmata SoM jõudis 2009. a toimunud ümarlaua tulemusel järeldusele, et määrust muuta ei ole</p>	SoM tegevuskulud	2009	Sotsiaalministeerium

tõendite väljastamisel	vaja, et täpsustada, millisel juhul on lubatud menetlustoimingult puudumine. Peamiseks põhjuseks on, et loetelu ei ole meditsiiniliselt võimalik tekitada. Ettepanek Sotsiaalministeeriumile Kuna fiktiivsete tõendite väljastamine kahjustab nii õigusemõistmise kui tervishoiu usaldusväarsust, tuleb SoM-I pakkuda 2010 a oktoobriks välja (vt p 10.1 toodud ettepaneku raames) selged lahendused olukorra parandamiseks ja arstide poolt väljastatavate tõendite süsteemi korrastamiseks, nt arstide jt teadlikkuse tõstmine tõendi väljastamisel, järelevalve tõhustamine, õiguslikud muudatused jms.	d		
V EESMÄRK	KORRUPTSIOONI VÄLTIMINE RIIGI JA KOHALIKE OMAVALITSUSTE ASUTATUD SIHTASUTUSTES			
14. Meede	Kontrolli tugevdamine riigi asutatud sihtasutuste üle			
14.1. Ministeeriumidele uue riigivara seadusega otsese õiguse andmine sihtasutuste (sh ka nt sihtasutuste juhtimise) auditeerimiseks	Osaliselt täidetud Tegevusel 14.1 on 3 indikaatorit, millest esimese võib lugeda täidetuks, teiste kohta on veel vara järeldusi teha. <i>1. indikaator: Uue riigivara seadusega on ministeeriumidel SA auditeerimise õigus.</i> 01.01.2010 jõustus uus riigivara seadus. Selles on sätestatud sisekontrolli ning siseauditi põhimõtted riigi asutatud sihtasutustes. Seaduse kohaselt on osaluse valitsejal või asutajaõiguste teostajal õigus nõuda erikontrolli läbiviimist ning kasutada selleks enda poolt juhitava asutuse struktuuriüksust (§ 87). <i>2. indikaator: SA auditite arvu suurenemine ja auditite sisulise kvaliteedi tõus.</i> <i>3. indikaator: Audititulemuste kasutamine SA tegevuse suunamisel, seaduslikkuse hindamisel ning läbipaistvamaks muutmisel.</i> Kuna eelnõu rakendusaeg on olnud väga lühike, ei ole võimalik hinnata auditite sisulise kvaliteedi tõusu ning teisi strateegias ettenähtud tulemusi (nt audititulemuste kasutamine SA tegevuse suunamisel, seaduslikkuse hindamisel ning läbipaistvamaks muutmisel). Ettepanek RaM viib 2012. aasta lõpuks läbi analüüsi, kus hindab eelnõu rakendumist ning vaatab, kui aktiivselt on auditeid läbi viidud, hindab nende sisulist kvaliteeti ning analüüsib audititulemuste kasutamist SA-de tegevuse suunamisel. Strateegia lõpparuande koostamisel esitab RaM indikaatorite 2 ja 3 kohta põhjaliku tagasiside.	RaM tegevuskulud	2009	Rahandusministeerium
14.2. Riigivaraseaduses ministri kohustuste täpsustamine riigi osalusega sihtasutuste asutajaõiguste teostamisel	Täidetud P 14.1. viidatud eelnõus on ministri kohustusi täpsustatud. Vastavalt §-le 9 peab osaluse valitseja ning asutaja- või liikmeõiguste teostaja tagama äriseadustiku, sihtasutuste seaduse, mittetulundusühingute seaduse ja muude õigusaktidega äriühingu aktsionärile või osanikule, sihtasutuse asutajale või mittetulundusühingu liikmele pandud õiguste ja kohustuste täitmise, määratlema riiklikest arengukavadest ja muudest dokumentidest tulenevalt äriühingu, sihtasutuse või mittetulundusühingu strateegilised eesmärgid ning kontrollima ja hindama nende saavutamist.	RaM tegevuskulud	2009	Rahandusministeerium

VI EESMÄRK		KORRUPTSIOONI VÄLTIMINE JUHTIMISÕIGUSE TAOTLEMISEL, TEHNOÜLEVAATUSEL JA SÕIDUKITE REGISTREERIMISEL		
15. Meede	Järelevalve suurendamine juhtide koolitamise ja juhtimisõiguse taotlemise üle			
15.2. Biomeetriliste identifitseerimisseadmete kasutuselevõtt	Täitmata Õiguslik alus biomeetriliste seadmete kasutuselevõtuks tekib Riigikogus menetluses oleva liiklusseaduse (LS) (475 SE II-1) jõustumisel (§ 171 lg 4). Biomeetria rakenduse tarkvaralahendus soetati riigihanke raames (leping sõlmitud 20.10.08 Speed Identity ABga), ülejäänud rakendustarkvaraarendus on kavandatud 2010 a II kvartalis.	Näobiomeetria: 80 000	Näobiomeetria: 2009	MKM
16. Meede	Järelevalve suurendamine tehnöülevaatuse ja sõidukite registreerimise üle			
16.1. Elektroonilise valve kasutuselevõtt tehnöülevaatuspunktid	Täitmata Õiguslik alus biomeetriliste seadmete kasutuselevõtuks tekib Riigikogus menetluses oleva liiklusseaduse (LS) (475 SE II-1) jõustumisel (§ 187 lg 3).		2009	MKM
VII EESMÄRK		KORRUPTSIOONI VÄLTIMINE POLIITILISTE PARTEIDE RAHASTAMISEL		
18. Meede	Erakondade valimisreklaamile selgemate piirangute kehtestamine			
18.1. Senisest läbimõeldumate ja selgemate piirangute kehtestamine valimisreklaamile	Täitmata Valimisreklaami piirangud on sätestatud Euroopa Parlamendi valimise seaduses, kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduses ja Riigikogu valimise seaduses. Põhiseaduskomisjon algatas eelnõude menetlemise juunis, 2008 seoses õiguskantsleri ettepanekuga muuta nimetatud seadused vastavaks põhiseadusele. Eelnõu (338 SE) läbis Riigikogus esimese lugemise novembris, 2008. Eelnõuga kaotatakse 45-päeva (aktiivse agitatsiooni aeg) piirang poliitilisele välireklaamile. Seletuskirjas ei ole viiteid sellele, nagu oleks kaalutud piirangute kehtestamist reklaami mahule ja suurusele, nagu näeb ette p 18.1 indikaator. Kuna Riigikogu ei ole edasi menetlenud seaduse eelnõu, pöördus õiguskantsler 18.12.2009 Riigikohtusse taotlusega poliitilise välireklaami põhiseadusvastaste sätete kehtetuks tunnistamiseks (aktiivse valimisagitatsiooni ajal poliitilise välireklaami täielik keelustamine ning keelu rikkumise eest vastutuse sätestamine on põhiseadusega vastuolus).	Riigikogu kantselei tegevuskulud	2009	Justiitsministeerium
19. Meede	Kontrolli tõhustamine erakondade rahastamise üle			
19.1. Erakondade rahastamise kontrollorganile järeleauditi tellimise õiguse andmine	Osaliselt täidetud JuM valmistas ette erakonnaseaduse ja sellega seonduvate teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu, Riigikogus võeti eelnõu (655 SE) menetlusse 11.01.2010. Käesoleva eesmärgi punktid 19.1.-19.6. on kõik seotud nimetatud eelnõuga. Vastavalt eelnõule ei ole kontrollorganil (Vabariigi Valimiskomisjonile) õigus tellida järeleauditi, küll aga võib ta kahtluste tekkimisel kontrollida näiteks annetaja tuludeklaratsiooni andmeid ning aruannete, annetuste ja liikmemaksude kontrollimisel nõuda erakonnalt, valimisliidult, üksikkandidaadilt ja kolmandatelt isikutelt asjassepuutuvaid dokumente (§ 12 ¹⁰). Kuna Vabariigi Valimiskomisjonil on eelnõu kohaselt õigus ise kontrollida erakondi, üksikkandidaate ja valimisliite, puudub vajadus järeleauditi instituudi järele.	JuM tegevuskulud	2009	Justiitsministeerium
19.2. Erakonna rahastamise	Osaliselt täidetud		2009	Justiitsministeerium

kontrollorgani pädevuse laiendamine	Kuna eelnõu sisulise aruteluni Riigikogus pole veel jõutud, ei ole võimalik teha järeltõlge kontrollorgani järelevalve kvaliteedi üle, küll aga on vastavalt eelnõule selle pädevus laiem kui seni. Eelnõuga viiakse erakondade rahastamise kontrolli pädevus Riigikogu korrupsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjonilt Vabariigi Valimiskomisjoni pädevusse. Kontrollorgani pädevus on toodud eelnõu §-s 12 ¹⁰ . Kontrollorgani pädevust laiendatakse haldussunniga (ettekirjutus, sunniraha), lisaks võib kontrollorgan nõuda Maksu- ja Tolliametilt andmeid annetaja tuludeklaratsioonist, et võrrelda annetuse suurust annetaja varandusliku seisuga.			(Toodud meetmed ning tegevused eeldavad erakonnaseaduse muudatust, mille ettevalmistamise eest vastutab Justiitsministeerium. Erakonna kontrollorgani moodustamise ja pädevuse põhimõtetes kokkuleppimine on siiski Riigikogu ülesanne.)
19.3. Erakondade aastaaruannete, valimiskulutuste aruannete ja annetuste registri õigeaegne ja korrektne avalikustamine	Osaliselt täidetud <ul style="list-style-type: none"> Majandusaasta aruanded: vastavalt eelnõu §-le 12⁹ esitab erakond majandusaastaaruande 30. juuniks kohtu registriosakonnale, kes avalikustab aruande mittetulundusühingute ja sihtasutuste veebipäringusüsteemis. Majandusaasta aruande esitamata jätmisel kohaldatakse mittetulundusühingute seadust, mille tulemusel võidakse erakonna tegevus lõpetada. Kui erakond jätab seaduses sätestatud tähtaja möödumisest alates kuue kuu jooksul majandusaasta aruande tähtaegselt registripidajale (kohtu registriosakond) esitamata, kohustab registripidaja teda registrist kustutamise hoiatusel esitama majandusaasta aruande määratud tähtaja jooksul (MTÜS § 36¹). Valimiskampaania aruanded: vastavalt eelnõu §-le 12⁸ esitab erakond Vabariigi Valimiskomisjonile kampaaniaaruande ühe kuu jooksul arvates valimispäevast. Valimiskampaania aruande mittetähtaegselt esitamisel saab kontrollorgan teha erakonnale ettekirjutuse ning määrata sunniraha. Annetused: vastavalt eelnõu §-le 12³ avalikustab erakond temale tehtud <u>annetused</u> ja tasutud <u>liikmemaksud</u> kvartali esimese kuu kümnendal kuupäeval veebilehel peetavas annetuste registris. Juhul, kui erakond jätab annetuse avalikustamata, on tegemist keelatud annetusega (§ 12¹¹ lg 1 p 3 ja § 12⁴) - keelatud annetus tuleb kanda kolmekordselt riigieelarvesse. 	JuM tegevuskulud	2009	Justiitsministeerium
19.4. Erakondade rahastamisreeglite rikkumisega seotud karistusõiguslike meetmete piisavuse analüüsimine	Täidetud Erakondade rahastamisreeglite rikkumisega seotud karistusõiguslike meetmeid analüüsiti eelnõu koostamise käigus ning tulemused on kajastatud seletuskirjas. Karistussätteid on eelnõus muudetud.	JuM tegevuskulud	2009	Justiitsministeerium
19.5. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse analüüs ning võimalik laiendamine MTÜ-dele (erakondadele)	Täitmata Eelnõu analüüsi ei ole läbi viidud (kas laiendada MTÜ-dele RAB-i informeerimiskohustust üle 100 000 krooniste sularahatehingute puhul). Ettepanek Rahandusministeeriumile Viia vastav analüüs läbi ning tulemused avalikustada 2010. aasta lõpuks.	RaM tegevuskulud	2009	Rahandusministeerium
19.6. Erakonnaga seotud organisatsioonide selgete rahastamisreeglite kehtestamine	Osaliselt täidetud Eelnõu kohaselt laienevad erakonna sidusorganisatsioonile samad annetusele kehtestatud nõuded mis erakonnalegi. Erakonna sidusorganisatsiooniks on sihtasutus ja mittetulundusühing, mille tegevus on suunatud erakonna eesmärkide saavutamisele ning mis on erakonna valitseva mõju alla. Muud sidusorganisatsiooni juriidilised vormid (nt AS)	JuM tegevuskulud	2009	Justiitsministeerium

	ei ole lubatud. Sidusorganisatsiooni poolt erakonna valimiskampaania läbiviimiseks tehtud kulud ja kasutatud vahendite päritolu tuleb kajastada valimiskampaania aruandes.			
VIII EESMÄRK	KORRUPTSIOONIKURITEGUDE UURIMISE TÕHUSTAMINE			
20. Meede	Korruptsioonikuritegudele spetsialiseerumise tagamine menetlusasutustes			
20.2. Raskemate kuritegude menetlejate motivatsioonisüsteemi väljatöötamine	Täidetud Vastavalt 2008. a välja töötatud hindamismudelile on politseiprefektuuride spetsialiseerunud uurijatel vastavalt töötulemustele võimalik saada motivatsioonitasu ning sellest lähtuvalt on korruptsioonikuritegude menetlejate töötasu kõrgem kui masskuritegude menetlejatel. 2009 aastal oli korruptsioonikuritegudele spetsialiseerunud uurijate keskmine töötasu 18 709 ning masskuritegude uurijatel 16 224 krooni. Täpsema ülevaate korruptsioonikuritegude uurimisest, sh uurijate motivatsioonisüsteemist annab JuM ja SiM (politsei) 2010 aastal koostatav analüüs vastavate kuritegude menetlemisest.	SiM tegevuskulud	2009	Siseministerium
20.3. Uurijate ja prokuröride koolitamine avalik-õiguslikus sektori, juriidiliste isikute, erasektori korruptsiooni; jälitustegevuse alal korruptsioonikuritegude uurimisel. Parimate kogemuste jagamine uurimisasutuste (sh Kapo) vahel	Täidetud Uurijatele toimusid järgmised koolitused: 1) Korruptsioonimenetlejate teabepäev koostöös Kapoga (04.2009), ca 20 osalejat; 2) Majanduskuritegude menetlejate koolitus, kus ühe teemana käsitleti ka korruptsiooni süütegusid (05.2009), 35 osalejat; 3) Õppepäevad riigiprokuröridelt KAPO-le korruptsioonikuritegude teemal (jaanuar/veebuar 2009); 4) Prokuröride loengud Politseiameti korraldatud koolitusel jälitustegevusest (15.12.2009). Prokuröridele toimusid järgnevad koolitused: 1) Riigikohtu koolitus „Jälitustegevuse kohtulik kontroll“ (13.03.2009) ning jälitustegevuse ümarlaud (20.11.2009), osales 10 prokuröri; 2) Majandus- ja korruptsioonikuritegudega tegelevate prokuröride ümarlaud (01.04.2009), osales 23 prokuröri.	Politseiameti (4500) ja Riigiprokuratuuri tegevuskulud	2009-2012	Siseministerium Riigiprokuratuur
21. Meede	Menetlusvõime tugevdamine korruptsioonikuritegudes			
21.1. Riski- või ohuanalüüside koostamine ning sellest tulenevalt ühiste töösuundade kokkuleppimine aasta alguses prokuratuuri ja uurimisasutuste vahel	Täidetud KAPO 2009 ohuhinnangu põhjal lepiti Riigiprokuratuuriga ühised töösuunad kokku 27.01.2009, (06.08.2009 toimus poolaasta tulemuste ja ühiste töösuundade ülevaatamine). Politsei 2009 ohuhinnangu alusel lepiti ringkonnaprokuratuuride ja prefektuurid ühised töösuunad kokku jaanuaris 2009.	Asutuste tegevuskulud	2008-2012	Riigiprokuratuur Politseiamet Kaitsepolitseiamet
21.2. Riigihangete teostamise nõuete rikkumise eest vastutuse selgem regulatsioon (KarS § 300 muutmine)	Osaliselt täidetud Vastav eelnõu on ettevalmistatud ja läbinud kooskõlastusringi. Seoses riigihangete seaduse eelnõu muudatustega esitatakse KarS § 300 muudatusettepanek valitsusele ühtse pakatina hiljemalt 2011. aasta alguses, ent eelnõu tervikpakett valmistatakse RaM eestvedamisel ette 2010. aasta jooksul.	JuM tegevuskulud	2009	Justiitsministerium
21.3. Isikuandmete varjatud kogumise regulatsiooni korrastamine	Osaliselt täidetud Vastav eelnõu on Riigikogu menetluses (286 SE).	JuM tegevuskulud	2009	Justiitsministerium

2008. AASTA ÜLEVAADE

EESMÄRK				
1. Meede				
KORRUPTSIOONI VÄLTIMINE ERA- JA MITTETULUNDUSSEKTORIS				
Konkurentsikuritegude ennetamine ja kriminaalmenetlusalase suutlikkuse suurendamine konkurentsivõttegude menetlemisel				
Tegevus	Indikaatorid	Lisakulu	Tähtaeg	Täitjad
1.3. Koolituste korraldamine prokuröridele ja Konkurentsiameti menetlusõigusega ametnikele	<p>Täidetud</p> <p>Lisaks juba 2008 a aruandes toodud koolitusele, toimusid 2009 a järgmised koolitused:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Jälitustoimingute koolitus KA-s (KKP, 03.02.09), osales 7 KA ametnikku; 2) Rahvusvaheline kartelliseminar Peterburgis (19-20.05.09), osales 1 KA ametnik 3) Analüüsikoolitus KA-s (KKP, 12.06.09), 5 KA-st ja 1 Riigiprokuratuurist 4) Forensic IT koolitusprojekt konkurentsiametnikele, 3 moodulit, osales 1 KA ametnik 5) Rahvusvahelise konkurentsivõrgustiku (ICN) kartelliseminar Kairos (27-29.10.09), osales 1 KA ametnik; 6) Riigikohtu koolitus konkurentsivõrgustiku (01-02.10.2009), osales 1 prokurör. <p>*Järeldused 2008 a kohta olid:</p> <p>Täidetud</p> <p>Koolitused toimusid KA ametnikele järgmistel teemadel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) "Karistusseadustiku ja kriminaalmenetluse seadustiku rakendamine praktikas" (H. Särgava, 02.10.08), 15 ametnikule; 2) Rahvusvahelise konkurentsivõrgustiku (ICN) kartelliseminar Lissabonis (28-30.10.08), osales 1 ametnik; 3) "Küsitlemine seletuse võtmisel" (21.01.09), 17 ametnikule. <p>Lisaks osales üks riigiprokurör konkurentsialasel (konkurentsivõrgustiku ja kartellikokkulepped) koolitusel.</p> <p>Kuna tegemist on jätkutegevusega kuni 2012. aastani, jätkuvad koolitused KA-s ja prokuröridele ka edaspidi.</p>	KA ja RP tegevuskulud	2008-2012	Riigiprokuratuur Konkurentsiamet
2. Meede				
Korruptsiooniohu vähendamine mittetulundussektoris				
2.1. MTÜ-de rahastamissüsteemi korrastamine ja avalikustamise süsteemi loomine	<p>Täitmata</p> <p>2008. a SiM sellist süsteemi ei olnud loonud. Kodanikeühenduste riigieelarvelise rahastamise kontseptsioon (KRRK), mille SiM oli ette valmistanud ning mis VV 26.03.09 heaks kiitis, ei sisaldanud KOVde temaatikat, vaid piirdus üksnes riigieelarvest raha saavate MTÜdega. SiMga lepiti kokku, et vastav süsteem luuakse 2009. a, ent seda siiski ei tehtud. Täpsemalt pidi SiM 2009. a saatma Riigikantsseleile kinnitamiseks KRRK rakendusprogrammi, mille raames töötatakse välja soovituslikud juhendmaterjalid KOV rahastamise praktikate ühtlustamiseks. Nimetatud rakendusprogramm on lõpliku kokkuleppe puudumise tõttu RaM-ga kinnitamiseks esitamata ning seetõttu lükkub ka juhise väljatöötamine edasi. SiMi hinnangul esitatakse kontseptsiooni rakendusprogramm Riigikantsseleile 2010. a I kv.</p> <p>Ettepanek Siseministeriumile</p> <p>Töötada juhendmaterjalid KOVdele välja hiljemalt 2012. aastaks ning tutvustada neid KOVdele, ning luua vastav avalikustamise süsteem.</p>	SiM tegevuskulud	2008	Siseministerium

	<p>*Järeldused 2008 a kohta olid: Täitmata Välja on töötatud kodanikeühenduste riigieelarvelise rahastamise kontseptsioon, mida arutati valitsuse 15.01.2009.a istungil, ent mida seoses erimeelsustega heaks ei kiidetud. Nimetatud kontseptsiooniga ei hõlmatud seltsinguid ja füüsilisi isikuid, samuti ei sisaldanud see KOV eelarvest toetust saavate MTÜ-de rahastamise läbipaistvamaks muutmist ja avalikustamise süsteemi loomist ning vastavat analüüsi alles SiM-is koostatakse.</p> <p>2009. a I kvartali jooksul, peale kontseptsiooni põhimõtete valitsuse poolt heakskiitmist, soovib SiM töötada välja kontseptsiooni rakendusprogrammi 2009-2013, millega luuakse avalikustamise süsteem ning korrastatakse MTÜ-de rahastamist. Kuna MTÜ-de rahastamispraktika vajab ühtlustamist kõikides valitsusasutustes, lepatakse konkreetsed rakendusprogrammi tegevused kokku ministeeriumi esindajatest moodustatud töögrupis.</p> <p>Siseministeerium on kaalunud ka seltsingute ja füüsiliste isikute hõlmamist avalikustamissüsteemiga ning on esitanud täiendavad põhjendused nende kontseptsioonist välja jätmise kohta.</p> <p>Siseministeeriumi hinnangul ei ole otstarbekas kehtestada meetmeid, mis võiksid takistada seltsingute kui kohaliku tasandi kodanikuaktiivsuse olulise vormi tekkimist. Samuti on seadusandlusest tulenevalt riigil piiratud võimalused saada operatiivset ülevaadet seltsingute arvust ja tegevusest ning teostada kontrolli seltsingute riiklike eraldiste üle.</p> <p>Ettepanek Kuna 2008. aastal MTÜ-de rahastamissüsteemi ei korrastatud ja avalikustamise süsteemi ei loodud ning seda ei sisaldanud ka valitsuses arutlusel olnud kontseptsioon, tuleks vastavalt kontseptsiooni täiendada ja/või rakendusplaan heaks kiita, et tagada korruptsioonivastase strateegia täitmiseks MTÜ-de rahastamissüsteemi korrastamine ja avalikustamise süsteemi loomine 2009.a jooksul.</p>			
3. Meede				
<p>3.1. Kodanikuühiskonda esindavaid valitsusväliseid organisatsioone kaasatakse struktuurivahendite seiresse ning tagatakse nende esindajate osalemine seirekomisjonides ning vajadusel ka teistes struktuurivahendite seirega seotud komisjonides ja tööühendustes</p>	<p>Täidetud RaM hinnangul on valitsusväliseid partnereid piisavalt kaasatud ning pigem on probleem partnerite passiivsuses (partnerid võiksid rohkem panustada nii seire- kui ka muudes sektoraalsetes komisjonides). Ühiskonna teavitamine toimub läbi www.struktuurifondid.ee kodulehekülje.</p> <p>*Järeldused 2008 a kohta olid: Osaliselt täidetud MTÜ-d osalevad järgmistes struktuurivahendite rakendamise seirekomisjonide töös (2007-2013):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elukeskkonna arendamise rakenduskava seirekomisjon • Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava seirekomisjon • Inimressursi arendamise rakenduskava seirekomisjon • Riikliku arengukava seirekomisjon (2004-2006) <p>Kuni novembrini 2008. kehtis RaM ja Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu (EMSL) vahel leping, mis nägi ette EMSL teavitustegevuse seoses struktuurifondidega. Rahandusministeeriumi hinnangul ei ole partnerluslepingul olulist lisaväärtust, kuna teave struktuurifondide kohta on avalikult kättesaadav.</p> <p>Ettepanek 2009 Rahandusministeerium lepib juhtministeeriumidega (HTM, MKM, KKM) kokku võimalikud teavitamise alased koostööviisid MTÜ-de katusorganisatsioonidega.</p>		2008	Rahandusministeerium (Keskkonnaministeerium Haridus- ja Teadusministeerium Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium)
4. Meede				
Korruptsiooni- ja eetikaalase teadlikkuse suurendamine erasektoris				

4.4. Korruptsiooniprobleemi analüüs ajakirjanduses	<p>Täidetud P 4.3. viidatud lepingu raames viidi läbi uuring läbipaistvusest Eesti ajakirjanduses: Kõuts-Klemm, R; Suni, R. 2009. Läbipaistvus Eesti ajakirjanduses ning avaldati veebis.</p> <p>*Järeldused 2008 a kohta olid: Osaliselt täidetud P 4.3. viidatud lepingu raames viiakse läbi uuring „Korruptsiooniprobleemi analüüs ajakirjanduses“, mille eesmärk on uurida, kuidas avaldub korruptsioon ajakirjanduses ning pakkuda lahendusi ja tegutsemisjuhiseid. Uuringu ja soovituste valmimise lõpptähtaeg on 31.08.2009.</p>	120 000	2008	Ühing Korruptsioonivaba Eesti
6. Meede	Avaliku sektori töötajate korruptsiooni- ja eetikaalase teadlikkuse suurendamine			
6.1. Eetika õppevahendite ajakohastamine: uute videokaasuste lisamine, Eesti olukorral põhinevate juhtumianalüüside koostamine; huvide konflikti puudutavate kaasuste lisamine	<p>Osaliselt täidetud 2009. aastal alustas Riigikantselei Eesti olukorral põhinevate juhtumianalüüside kogumist ja analüüsimist. 2010. aastal uuendatakse eetika õppevahend (lisatakse uued õppefilmid, kaasused ning täiendatakse ülejäänud õppevahendis sisalduvad materjalid).</p> <p>*Järeldused 2008 a kohta olid: Täitmata 22. mai 2008.a toimus Riigikantseleis avaliku teenistuse eetika valdkonna koolitajate kohtumine. Riigikantselei alustab Eesti olukorral põhinevate juhtumianalüüside kogumist ja analüüsimist 2009. aastal Ettepanek 2009. aastaks: Valmistada ette uued õppematerjalid 2009.a ja lisada 2010. a jooksul õppematerjalide hulka uued videokaasused ja juhtumianalüüsid.</p>	Struktuurifondide vahendid (Inimressursi arendamise rakenduskava prioriteetse suuna “Suurem haldusvõimekus” programm “Keskne koolitus”)	2008-2012	Riigikantselei >>Rahandusministeerium
6.4. Käivitatakse regulaarne eetikanõukogu töö	<p>Osaliselt täidetud Vabariigi Valitsus arutas avaliku teenistuse eetikanõukogu moodustamist seoses uue avaliku teenistuse seadusega 5. märtsil 2009. a toimunud kabinetinõupidamisel ning otsustas eetikanõukogu moodustamist toetada. 2009. a esitati kooskõlastamiseks VV korralduse eelnõu avaliku teenistuse eetikanõukogu moodustamiseks. Seoses kooskõlastusringi käigus saabunud märkuste ja ettepanekute rohkusega, jätkub 2010. aasta alguses eetikanõukogu toimimispõhimõtete ja koosseisu täpsustamine Riigikantselei (edaspidi ilmselt RaM) juures asuvas töörühmas. RaM kavandab eetikanõukogu moodustamise korralduse eelnõu Vabariigi Valitsusele esitada 2010. a esimese poolaasta jooksul. Eelmise aruande ettepanek jääb üles.</p> <p>*Järeldused 2008 a kohta olid: Täitmata Riigikantselei sõnul edasi lükatud seoses uue ATS-i eelnõuga. Ettepanek Käivitada eetikanõukogu töö vastavalt korruptsioonivastases strateegias kokkulepitule ning lähtuvalt avaliku teenistuse seaduse eelnõust hiljemalt 2009. aastal</p>	RaM tegevuskulud	2008	Riigikantselei >> Rahandusministeerium
VI EESMÄRK	KORRUPTSIOONI VÄLTIMINE JUHTIMISÕIGUSE TAOTLEMISEL, TEHNOÜLEVAATUSEL JA SÕIDUKITE REGISTREERIMISEL			
16. Meede	Järelevalve suurendamine tehnöülevaatuse ja sõidukite registreerimise üle			
16.2. Kaamerate paigaldamine	Osaliselt täidetud	MKM	2008	MKM

vähsemate büroode juurde – alale, kus tehakse registreerimiseelset ülevaatus	Rahaliste vahendite puudumisel kaameraid ei ole lisatud. *Järeldused 2008 a kohta olid: Osaliselt täidetud Aruande valmimise ajaks on kaamerad paigaldatus nelja büroosse. Kaamerate paigaldamine asendati raha puudusel nõudega jäädvustada ülevaadatav sõiduk fotomaterjalina koos muude dokumentidega. Soovitud tulemus on sarnane mis kaamerate kasutamisel - sõidukit on võimalik ka tagantjärele pildilise materjali näol vaadata. Ettepanek Ressursside olemasolul paigaldada ka teiste büroode juurde kaamerad.	tegevuskulud		
16.3. Väljasõitude registreerimine liiklusregistri infosüsteemis ARIS	Täitmata ARK-i info kohaselt hakatakse väljasõitused registreerima uues 2010 I p/a valmivas infosüsteemis. *Järeldused 2008 a kohta olid: Täitmata ARK-i info kohaselt hakatakse väljasõitused registreerima uues 2009. a. suveks valmivas infosüsteemis.	MKM tegevuskulud (sisaldub projektis ARIS-2)	2008	MKM
VIII EESMÄRK	KORRUPTSIOONIKURITEGUDE UURIMISE TÕHUSTAMINE			
20. Meede	Korruptsioonikuritegudele spetsialiseerumise tagamine menetlusasutustes			
20.1. Prefektuurides korruptsiooni- ja ametialastele kuritegudele spetsialiseerunud uurijate grupi ametisse nimetamine, vajadusel korruptsiooni- ja ametialaste kuritegude uurimiseks eraldi üksuste loomine	Täidetud <ul style="list-style-type: none"> Põhja Politseiprefektuuris (PP) jätkas korruptsioonikuritegude talitus (7 isikut). Alates 01.01.2010 loodi teistes prefektuurides ja KKP-s vastavad teenistused, mis on täidetud järgmiselt: Ida PPs 2 isikut (kokku 4 kohta ning tegeletakse täiendava tööjõu leidmisega – strateegias lepiti kokku 5 kohta). Lõuna PPs 3 isikut. Lääne PPs 3 isikut. Lisaks on 2010 aasta tegevusplaanis kahe korruptsioonikuritegude menetleja tööle asumine Politsei- ja Piirivalveameti kriminaalpolitseiosakonda. Ringkonnaprokuratuurides on prokurörid spetsialiseerunud majandus- ja korruptsioonikuritegudele: <ul style="list-style-type: none"> Põhja RPs 13 (vaid korruptsiooniasjadega 2), Viru RPs 4 (1), Lõuna RPs 7 (3), Läänes RP2 (0). *Järeldused 2008 a kohta olid: Osaliselt täidetud <ul style="list-style-type: none"> Põhja Politseiprefektuuris, mille teeninduspiirkonda on koondunud suur osa 			

	<p>majandustegevusest ja ametiasutustest, loodi 01.01.2008 korruptsioonikuritegude talitus, kus 2009. a. veebruari seisuga töötab 7 menetlejat (strateegia kohaselt vähemalt 5 spetsialiseerunud ametnikku).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ida Politseiprefektuuris töötab 3 korruptsioonikuritegude menetlejat (strateegia kohaselt vähemalt 5 spetsialiseerunud ametnikku). • Lõuna Politseiprefektuuris töötab majanduskuritegude talituses 3 korruptsioonikuritegudele spetsialiseerunud menetlejat (strateegia kohaselt vähemalt 2 spetsialiseerunud ametnikku). • Lääne Politseiprefektuuris ei tööta ühtegi ametialastele ja korruptsioonikuritegudele spetsialiseerunud ametnikku (strateegia kohaselt vähemalt 2 spetsialiseerunud ametnikku). <p>Vastavalt Siseministeriumi hinnangule ei ole Lääne Politseiprefektuuris põhjendatud kahe eraldi spetsialiseeritud ametniku nimetamine, kuna Lääne Politseiprefektuuri majanduskuritegude talituse töötajad pühendavad suurema osa oma tööajast korruptsioonikuritegude menetlemisele, seega ei tagaks kahe eraldi ametniku nimetamine praegusest suuremat panustamist korruptsioonikuritegude menetlemisele.</p> <p>Justiitsministerium mõnab, et korruptsiooni- ja ametialase kuritegude uurimiseks vastava kompetentsi loomisel ja arendamisel tuleb arvestada kuritegevuse riske ja vastava regiooni kuritegevuse taset, ent sellega arvestati juba strateegia tegemise käigus. Seetõttu ei pea Justiitsministerium nimetatud põhjendust korruptsioonikuritegudele spetsialiseerumise puudumisele Lääne Politseiprefektuuris ning Ida Politseiprefektuuris strateegias kavandatust väiksemas mahus menetlejate spetsialiseerumist piisavaks.</p> <p>Ettepanek</p> <p>Politseiametil tuleb vastav eesmärk tagada 2010. aastaks: kokku 5 menetlejat Ida Politseiprefektuuris ning 2 menetlejat Lääne Politseiprefektuuris.</p>			
--	---	--	--	--